

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Capvt VI. Christus moriturus vestimentis suis exuitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

si. Hanc autem arborem plantabo, ut illam scientia...

Amor Christi ad mortem anhelantis...

Ioan. cap. 11. vers. 16. Hebr. c. 13. vers. 13.

Afflictio, patientia, sui ipsius despicienda in summo pretio habenda, exemplo Christi.

Luc. c. 9. vers. 23. Matth. c. 16. vers. 25. Ioan. c. 12. vers. 25. Matth. c. 10. vers. 38.

Philip. cap. 3. vers. 18. & seq.

Non est alia via exera illa quam Christus suo sanguine...

In hac vita aut post crux est ferenda; Luc. cap. 16. vers. 25.

Et quantus hic amor est, qui tantopere ad mortem anhelat in tam criminosa societate...

Abimelech, quod iudicium facti memorant, audiens viros curris Sicharorum pariter conglobatos...

Quod me vidistis facere, cito facite. Igitur certatim rami de arboribus...

Recordare Jesu pie, quod sum causa tuae viae, ne me perdas illa die. Ita pergamus, & improperium Christi feramus.

malis: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Vis igitur gaudere aeternum...

Crux Christi ponderis fuit maximi, non tantum quia longa, lata, crassa; longa quidem pedes quindecim...

Abimelech, quod iudicium facti memorant, audiens viros curris Sicharorum pariter conglobatos...

CAPUT VI.

Christus moriturus vestimentis suis exiit, vino myrrhato crudeliter reficitur.

Peruenimus, duce Christo, in Calvariae rupem. Haec videri poterat ludus, arundine, cocinea veste, dumoso diademate in Hebraeorum regem excogitatus.

Hier. cap. 51. vers. 29.

2f. 80. v. 17.

Eceli. c. 37. v. 35. & 37.

Idem c. 37. v. 38. & 39.

Thren. c. 3. v. 15. & 19.

Adrichom. in Hierus. num. 118.

Amos cap. 2. vers. 8.

Christus palatum tetro amore voluit cruciari ut inde disceremus gulam & linguam re- stantare.

Iac. cap. 3. v. 9. & 10.

Quando homo vi- num myr- rhatum Christo infundat.

teste: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt. Verendum jam & canendum. Filii comederunt uvam acerbam, & dentes Patris obstupuerunt. Hoc nimirum vino manna, & tunicas, & aqua e rupis vulnere scaturiens rependitur. Cibavit eos ex adipe frumenti, de petra melle saturavit eos. Canz in nuptiis sponso- rum inopia vino optimo subuenit, jam illius vicem tale temetum felle conditum redditur. O Judea, vinea ma- ligna, quomodo conversa es in amaritudinem? ut la- tronem Barabbam dimitteres, & Dominum tuum cru- cifigeres? Quam acerbum tuæ vites liquorem fundunt? sed quid Judæis indignamur? non minus Deo ingrati sumus. Vinum, Siracida teste, in jucunditate creatum est, non in ebrietatem ab initio. Sanitas est anima & corpori so- brius potus. At nos id omni studio agimus, ut vini quam plurimum hauciamus; jamque ebrui cum ebris certam- us, quis vini plus corrumpere, Deum gravius possit offendere. Hinc omne genus scelerum. Nam, eodem teste divino, Vinum multum potatum irrationem, & iram, & ruinas multas facit. Amaritudo anime vinum multum po- ratum. Ebrietatis animositas, impudentis offensus, ruinosas virtutes & faciens vulnera. Nimirum has gratias agimus Deo pro vini dono. Ita Hierosolymis plus quam decem millia hominum, qui panibus & piscibus a Christo sunt pasti, hanc illi loram deterrimam offerunt. Ita pro con- cionibus & doctrinâ suavissimâ potus amarissimus re- penditur. O qualis refocillatio post tantos præterita no- ctis & ejus diei labores & dolores! Jam olim Domini vicem Hieremias vates queritur: Replevit me amaritudi- nibus, inebriavit me absinthio. Recordare paupertatis meæ & transgressionis meæ, absinthii & fellis. Hoc certe potens est gula ac temulentia nostræ oburgatio.

Christus crucifigendus bibit e calice, crucifixus e spongia, ut haberet, quo cresceret extrema in cruce pau- pertas. Fellis calix, cor invidum, aceti spongia, cor avarum representat. Uterque hic potus e nostra cellâ est in hunc locum delatus. Hic autem locus, quem Adrichomius est dimensus, ab eâ parte montis, quâ Christus clavis est affixus cruci, duodecim passus aberat.

Vini nobilissimi mentionem injiciens vates Hebraus Amos, Vinum, inquit, damnatorum bibebant in domo Dei sui. Vinum optimum, suavissimum, ingentium vitium, dabatur ex more damnatis. Hoc illi bibebant inter plau- sus & tripudia. Idem & nos facimus. Cras forsitan du- cemur ad mortem jam damnati, nihilominus vinum generosum & suave lætissimi bibimus, tamquam cho- reas adituri. Subinde tam abjecti & desperati animi sum- mus, ac si potione soporiferâ rationem omnem miseris- semus. Christus palatum & linguam suam tam tetro amore voluit cruciari, ut vel inde disceremus gulam & linguam frænare a nimio cibo, vetito, a verbis noxiis, impuris. Eam ob causam hortatur toties Ecclesia. Uia- mur ergo parcius verbis, cibis & potibus, nec commit- tamus, ut eadem linguâ vinum dulce & amarum Chri- sto propinemus, eodem ore Christum prædicemus & condemnemus. Numquid enim fons, ait Jacobus Apo- stolus, de eodem foramine emanat dulcem & amarum aquam? In ipsâ benedicimus Deum & Patrem, & in ipsâ ma- ledicimus homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt. Ex ipso ore procedit benedictio & maledictio. Non oportet, fratres mei, hæc ita fieri.

Tunc certe vinum myrrhatum, potionem amarissi- mam, Christo infundimus, cum fide bonâ optimâque animo agenda observationibus humanis & nugacibus miscemus: Fel ingerimus, cum beneficiorum oblivisci- mur, & injuriarum solertissimè recordamur: Frigidam negamus, cum stipem etiam modicam dare reculamus. O mi homo, quam parum rectè amas, qui plus amas canem tuum quam Deum tuum; cani tuo das buccellas de mensâ tuâ, meliores sæpe quam domesticis aut pau- peribus mendicis famelicis; Deo cor felleum felle dra-

conum plenum exhibes. Sed, quod Siracides dixit, non est sensus, ubi est amaritudo.

Cum Christo vinum myrrhatum obruderetur, Ma- ter Christi beatissima meminisse poterat, se quondam parvulo lac præbuisse, jam verò extremè sitienti quanto labore quæsitisset aquam, aut potiùs in aquam lactyman- do ipsamet mutari voluisset ad sicut filii restinguen- dam: Rex David in castris sitiens, O si quis, inquit, mihi daret potum aque de cisternâ, que est in Bethlehem juxta por- tam! Irruperunt ergo tres fortes castra Philistinorum, & haus- erunt aquam de cisternâ Bethlehem, que erat juxta portam, & attulerunt ad David. At ille noluit bibere, sed libavit eam Do- mino dicens: Propitius sit mihi Dominus ne faciam hoc. Num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt, & animarum periculum bibam? Noluit ergo bibere. De Christo Mathæus testatur: Et dederunt ei vinum bibere cum felle mislum, & gustasset, noluit bibere. Hunc felleum calicem consi- derans Bernardus, Super omnia, inquit, te mihi amabilem reddidit, ô bone Jesu, calix quem bibisti. Calix, cheu ni- mium amarus, myrrhâ & felle conditus, sed dulcem fe- cit illum, præstantissimum septimæ decoctionis, hoc est, infiniti amoris saccharum. Licet hic ingeny quate- re: Unde sit, obsecro, Christiani, tam multa nobis acer- ba & profus fellea videri? Fastidimus, nauseamus, ab- jicimus, execramur, sæpe non maximos labores, non acutissimos dolores. Non tam laboris magni aut dolo- ris causa est, quam amoris nimis exigui. His insulsioci- bus cibus condimentum deest amoris saccharum. Vel parvus amor maxima quæque tolerat. Fel bibit, myr- rhatum exhaurit, labores duros promptè subit, injurias graves facilè concoquit, dolores sævos patienter tole- rat, quisquis Christum amat, amanti nihil difficile.

Theodorus Martyr interroganti Publio Præsidi: Dic Theodore, num mavis esse cum tuo Christo, an no- bificum? Ad ista Theodorus promptissimè, Cum Chri- sto meo, inquit, & sum, & fui, & ero; idèque non ti- meo tormenta tua. Verus amor sui sanguinis speculo non terretur, cruciatibus nullis frangitur. Hoc Theo- dorus dicit ad Paulo, qui de seipso, Mihi, ait, vivere Christus est, & mori lucrum. Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, &c. neque creatura alia poterit nos separare a Charitate Dei, que est in Christo Jesu Domino nostro. Ideo omnia sustineo propter electos. Nihil difficile, nihil nimis acerbum est amanti. Sed cur Christus vinum myr- rhatum se felle mislum non liberalet bibit? Nam Mathæo teste, cum gustasset, noluit bibere: teste Marco, Et non accepit.

§. III. Cur Christus acerrum accepit, vinum myr- rhatum recusavit.

Complures ejus rei causæ sunt. Conferamus illas t. Causa cur Christus vinum myrrhatum non biberet non solet, cum bibendi causam non habet, quem admodum eo tempore non habuit. 2. Ut futura in cruce sitis tantò intentior eò magis cruciaret, quò mi- nus potionis præcessisset. 3. Hieronymus mysterium hic latere censens, Christus, inquit, verè mortem subit, sed id gustus dumtaxat fuit, quoniam secundum huma- nitatem tantùm est mortuus, brevè ad vitam rediturus. 4. Pars etiam minima tot Christi cruciatuum suffocisset ad redimendum orbem universum, veluti iste myrrhati poculi gustatus unicus. Sed voluit Christus copiosam esse redemptionem, & excessum admirandum. Beatus Lucas Christi vultum & vestitum in Thabore mutatum memorans, Et ecce, inquit, duo viri loquebantur cum illo: erant autem Moyses & Elias visi in majestate. & dicebant excessum ejus, quem completurus erat in Hierusalem. Verè fue- rat excessus. Nam homo qui tanta patiebatur, erat infi- nita dignitatis; dolor, quem patiebatur, summa acerbita- tis. 5. Cum gustasset, noluit bibere, nam innumera-

bilis populus, qui praesens aderat, facillimè credidisset, potrectum Christo Apianum aut conditum suave vinum doloribus leniendis. 6. Sunt qui dicant myrrham potionem illam ita fuisse confectam, ut acceleraret mortem, vel quia vulneratis noxia, vel quia venenata. In recutendo igitur hoc poculo Christus publicè refectus, se placidè ac voluntariè ad mortem ire, nutu & arbitrio divini Patris, nec cupere sese celeriore patiendi finem, vel unà horula parte, & mori velle non veneno, sed cruce. 7. Sunt qui censeant hoc tali potu reorum sensus sopiri solitos, & talem porrigere praecipuum esse Judæis. Christus igitur rectissimè noluit bibere, ne crederetur in cruce pati aut loqui ebrius. Atque etiam, ut dictum illud sibi constaret: *Dico vobis, non bibam amodè de hoc gemine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei.* Ita soporem & oblivionem respuit, ut erudiret nos tanti beneficii nunquam non esse memores.

De aceto puro Joannes memorans, *Cum ergo, inquit, accepisset Jesvs acetum.* Hic potus felle non mistus designat eos potissimum, qui ignorantia & imbecillitate delinquant. Acetum potus asper & acidus, sed expertus amarior. At verò, qui nequitia peccant, acetum sunt felle incoctum. Id verè respuit Servator. Quòd si exteriores sensus nostri propinent aliquid impari, mox illud percepta dulcedine vel amaritie verità constantissimè respiciendum. Excludatur sensibus, ne occupet voluntatem. *De vineâ Sodomorum, vinea eorum, & de suburbanis Gamorrhæ: uva eorum uva fellis, & bogni amarissimi. Fel draconum, vinum eorum, & venenum aspidum insanabile.* Ne bibes, sed nec tange hæc toxica; avertere poculum, in quod mors ructavit, vel umbram noxæ gravioris declina.

Quando igitur Christus calicem myrrhatum libavit tantum, modestissimè nobis illum propinavit, perinde si diceret: Ego cruciatus meos jam finio, vobis tota restat vita. Ad vos etiam meus hic calix transibit. Ne putetis nil amplius doloris perferendum. Ex amariore hoc calice bibendum omnibus. Ad laborem & dolorem nemo non nascitur; sua demum cuique mors obeunda. Hæc stipendia sunt primæ labis & propiorum criminum. Ut autem spe summi præmii, & amore mei patienter omnia & fortiter possitis ferre, hæc ego Dominus vester amore vestri patior. Confortes crucis, participes paradisi & regni, loci pugnae, erunt & victoriæ, amici in lacrymis, erunt & in gaudiis.

Quare, mi homo, quisquis es Christiani sanguinis, illud Hieremiæ vatis affiduè cogita tibi à Christo dici: *Ad te quoque perveniet calix.* Tu igitur Christo humanissimè propinanti, cum Hebræo Rege paratissimus responde: *Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.* Vis inter Christi amicos numerari? aude cum beato Paulo dicere: *Gaudeo in passionibus, & adimpleo ea, quæ desunt passionum Christi.* Ergo para te: ad te quoque (nil certius) perveniet calix.

Generosissimus Martyr Quintinus anno Christiano trecentesimo tertio gravissima quæque passus Rictiovaro iudice; nam virgis ferreis cæsus, liquatoque oleo & pice perfulsus, cum etiamnum animosè diceret, Hæc omnia mihi sunt refrigerio, acerbùm excandescens Rictiovarus, Faxo, ajebat, submissiùs loquaris. Mox digiti omnes inter carnem & cutem terebrati, acutum veru ab humeris per corpus ad tibias adactum. Cùmque tormentis videretur inexpugnabilis, calix denique allatus, & aceto, calce vivâ, sinapi mistus est. Quintinus ad Christum ardentissimè suspirans, O mi optime Jesvs, inquit, natura quidem horret hunc calicem amarissimum & letalem, sed quia è manu tuâ is venit, & quia tu illum mihi sub cruce propinasti, respondebo & perhauriam: hic mihi potus melle omni & saccharo erit sudor. Dixit, & bibit.

Et quories nos in gratiam amici aut Domini, non di-

cam Principis aut Regis, ultra quàm opus, ultra quàm fatis sit, ultra omnem appetentiam & vires bibimus, & totos nos auro vel crystallo proluimus. Irâne, Christiani, hoc vilissimo hominè, hoc minimo favori damus, & ventrem, etsi reluctantem, cogimus ad hauriendum? & in gratiam summi Regis, in honorem Numinis, æternæ causæ salutis à propinante Christo & suavissimè invitante oblatè calicem respuemus?

S. IV. Christus detractis violenter vestimentis nudissimus cruci adsternitur.

Porrecto calice felleo, seu viño myrrhato, vestimenta Christo detracta sunt, ut in cruce ageretur nudus. Sat scio, diversa hic quosdam opinari, & pietate nescio quâ suam opinionem præterere. Mihi animus est non tam refellere falsa sentientes, quàm sententiam veram stabilire. Certum omnino videtur, Christum Dominum in cruce pependisse nudissimum. Causæ com-

plures. 1. Ita planè præci Patres sentiunt. Ambrosius Christum cruci affixum velut digito monstrans, *Refert considerare, inquit, qualis ascendit. Nudum video. Talis ascendit in cruce, quales nos, auctore Deo, natura formavit. Quis in paradiso primus homo habitaverat, talis ad paradisum homo secundus intravit.* Dominum Jesvm ita nudissimum fuisse flagellatum, omnes affirmant. 2. Eodem

Secunda. proferus modo penitus detectum omni veste ac velo spoliatum in cruce pependisse, divina etiam oracula & vaticinia confirmant. Rex David Christi vicem ingemiscens, *Torâ die, inquit, verecundia mea contra me est, & confuso faciei mei cooperuit me.* 3. Imago Christi luculenta tam in hoc quàm in aliis fuit Noëmus. Hic orbem servavit arcâ, Christus cruce. Noëmus vineam, Christus Ecclesiam plantavit, & rigavit suo sanguine. Noëmus vino ætuans in tabernaculo nudus, uti nudus in cruce Christus obdormit. Noëmus à suo filio, Christus à suo populo, quem filii loco adoptârat, irritus est. Sed uti Noëmus evigilans Chanaan filium maledixit, ita Christus fatali die mundi velut è somno evigilavit: Væ filiis irrisoribus. Imò etiamnum noster Noëmus in suis membris, pauperibus & egenis nudus dormit, contemni ac rideri se dissimulat. Sed brevè extitiet somnus, & excitabitur tamquam dormiens Dominus, tamquam potens crapulatus à vino: *Et percutiet inimicos suos; opprobrium sempiternum dabit illis.* 4. Milites Christum, quàm potuit ignominiosissimè, mori voluerunt; purpureum vetus vestimentum, senticosum sericum, myrrhatum vinum satis explicarunt illorum odium in Servatorem; neque verò è reorum vestibus vel sibi minimum quid patiebantur subtrahi. Nam hæc pannicularia bona, uti appellantur, illorum erant, Præsidis permisso. 5. Dum Christus figeretur cruci, nulli hominum per coronam militum, hostisque medios, accessus fuit ad Christum in alio crucis jam positum. Post primum Virgo Mater penetravit ad crucem, & sub eâ constitit. 6. Quid contendimus? ita moris fuit nudos penitusque detectos crucifigere. Neque hunc morem in Christo antiquatum ullus facile probaverit. Quid veli loco Christus habuerit, infra dicitur.

Hic ego quorundam objectiones, beatæ Birgittæ visa, piæ aliorum meditationes, veium singulis septenniis monstrari solitum Aquilgrani, non impugno (nec enim lites amat tam lugubris historia) sed ad argumenta illa facile responderi posse iudico, & Christum penitus develtum (qualis in paradiso stetit primus homo) crucifixum cenleo.

Et en, Christiani, Christum antequam in cruce de-jiceretur, stantem, nudum, omni veste spoliatum, tementem, vulneribus undequaque plenum, sanguine obductum, oculis dejectis, manibus compositis paratissimum expectantem, dum in lectulum crucis prosterneretur.

1. Causa cur Christus in cruce pependit nudus. Ambros. in e. 23. Luca.

2. Eodem modo profus. Torâ die, inquit, verecundia mea contra me est, & confuso faciei mei cooperuit me.

3. Imago Christi luculenta tam in hoc quàm in aliis fuit Noëmus. Hic orbem servavit arcâ, Christus cruce.

4. Milites Christum, quàm potuit ignominiosissimè, mori voluerunt; purpureum vetus vestimentum, senticosum sericum, myrrhatum vinum satis explicarunt illorum odium in Servatorem; neque verò è reorum vestibus vel sibi minimum quid patiebantur subtrahi.

5. Dum Christus figeretur cruci, nulli hominum per coronam militum, hostisque medios, accessus fuit ad Christum in alio crucis jam positum.

6. Quid contendimus? ita moris fuit nudos penitusque detectos crucifigere. Neque hunc morem in Christo antiquatum ullus facile probaverit.

Sexta. Apud Iosephum l. 19. Antiq. c. 3. fine.

Handwritten marginal notes in a Gothic script, likely from a commentary or glossary, partially obscured by the binding of the book.

Christus moriturus quater vestimentis exutus est. reur. En perfectissimæ pauperatis & patientiæ speculum. Christus moriturus, suis vestimentis ter aut quater exutus est. 1. Flagellandus. 2. Spinis coronandus, & ad populum producendus. 3. In calvariæ rupem ad crucis supplicium educendus. 4. Cruci sternendus toto corpore. O caelum! ô terra! Rex ille caeli, veste omni exiuit, qui caelum stellis, terram floribus & herbis, animalia pilis, plumis, lana, squamis vestit. Ubi nunc fasciæ sunt & pannificentis? jam æquè necessarii essent morienti. Sed amoris æstus hæc omnia detraxit. Ideo suam quisque familiarem inopiam & paupertatem æquo animo ferat: *Gloria magna est hæc sequi Dominum.*

Sed nîc altissimâ mente ponderemus, quàm ista nuditas coram immensâ hominum multitudine, inexplicabile fuerit supplicium homini prorsus virgineo, verrecundissimo. Hæc una erubescenda ignominia plagas omnes, & ludibria, & lannas longissimè superavit. O Adam ubi es? Quis enim indicavit tibi quod nudus esses, nisi quid ex ligno, de quo preceperam tibi ne comederes, comedisti Tuam, & Adam, erubescendam prorsus nuditatem, hac suâ Dominus Jesu regit. Rex David in arcâ deducendâ suis vestimentis magnam partem exuens, à Michol conjuge, Christus à Synagoga & gentibus est irrisus. Homini verrecundo summum supplicium est nuditas. Nam hoc unum multos à voluntariâ morte revocavit, qui horrebant post mortem etiam suam cadaver denudari. Notas Philologis omnibus historias præscas non recanto.

Neque tantum pudoris summi fuit, coram innumerâ plebe nudum statui, sed & doloris maximi, homini unde quaque vulnerato vestes tam violentâ sævitie abstrahi. Si enim vel vulnuscule levi lintecolum in hærentes vi abstrahatur, magnos ciet dolor, quid dicendum de tot vulneribus, cum eis in hærentes vestes vi avellerentur, & acre gelu in intima sese viscera penetraret? In hac cruentâ tragediâ Christus vestimentis suis sæpius exutus, sed numquam tantis doloribus, quantis nunc proximè crucem. *Ita Christi vestes in muliere, quæ fluxum sanguinis duodecim annis passâ omnes facultates suas in medicos erogaverat, hoc ipsum sanguinis profluvium stiterunt, sed heu! in ipso medico provocarunt.*

Verum & illud hoc loco considerandum, in direptione vestium Christi, unâ & coronam spinæ esse avulsam, ita censet Ludovicus Granatenfis & alii; sed mox iterum atrocissimâ vi repositam, quandoquidem nomine regni affectari figebatur cruci. Impresâ denuò in divinum verticem coronâ, os, oculi, aures, vultus omnis sanguine opplebatur. Ita Christus Dominus in cruce victima planè fuit coronata, de quâ Tertullianus, Nazianzenus, alii complura. O Deus, quale hoc spectaculum Christi flagellati, coronati, denudati, in cruce acti! Ecce homo. En arietem in vepribus hærentem. En hostiam, Isaac succedaneam! cuius mentionem injiciens

Aug. lib. 16. de Civit. cap. 32. med. Augustinus, *Quis erat ille aries, inquit, qui immolato impletum est significativo sanguine sacrificium? Nempe, quando cum vidit Abraham, cornibus in frutice tenebatur. Quis ergo illo figurabatur, nisi Jesus Christus antequam immoleretur.*

Ludovicus Bloisus. spinis Judaicis coronatus? Neque verò dubium est (quod aliqui rectè judicant) quin Christus jam omnimodis devalatus Patri caelesti se denuò flexis genibus, oculis ac manibus in cælum elatis, similem in modum obtulerit. En, mi Pater, pro humanæ gentis redemptione hostiam in ori paratissimam. Fiat voluntas tua. Ita semper, maximè sub vitæ finem, nos convenit precari.

§. V. Quid doceat extrema Christi nuditas.

Sed quid ad ista Mater Domini, cui filii tunica cruenta quodammodo fuit ostensa, sicut olim Jacob patri vestis Josephi discolor. Nam germani fratres, quod Gen. cap. 37. v. 23. & 32. Moyses memorat, nudaverunt eum tunicâ talari & polymitrâ, mitrentes, qui serrent ad patrem, & dicerent, Hanc inve-

nimus, vide utrum tunica filii tui sit, an non. Vel strophium cruentum filii occisi sanguine tinctum cor Patris non percellat? Quid dicendum de sensu matris, quæ filium ita nudum, ita cruentum fuisset oculis spectavit? Ne tamen hæc Christi nuditas illius hominis oculos vel minimum offenderet, habuit in cruce Servator velam duplex, nigrum & purpureum; nigrum mutatus est à sole, qui tenebras offudit huic spectaculo, quale sol ab orbe condito non vidit. Purpureum verò è Pilati domo à columnâ secum attulit, nam corpus totum sanguine, & uno velut vulnere obductum, verrecundissimè celavit discernimem brorum. Ita Christus in alto pepedit nudissimus, sine ullâ oculorum offensâ. Ita & nobis ingrediendum & egrediendum est ex orbe ab omni te prorsus nudis, quidquid demum vel vestimenti vel tauri corradamus. Jobus jam liberis orbis, magis fortunis omnibus everitis, jam velut tumulo vicinus, *Nudus, inquit, egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc. Hæc lege devincimur: Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium, quod nec auferre quid possumus. Hæc Dei lex tam stricta est, ut ipsi Filio Dei legis auctori dictum: Legem patere, quam tuleris. Hæc autem Christi nuditas innocentie vestem nobis reddat, & superbiam nostram, vestiumque pompam reprehendat, illud que jure objicit: *Quid existis videre? hominem molibus vestimentis indutum? Ecce homo, quem crucis lectulus quem sanguis vestit proprius.**

O bone Jesu, quantum erubesceremus coram te tuâque cruce, si quid frontis & verecundiæ haberemus? Nos commissimus factum, tu collo fers laqueum; tu luis, quod nos deliquimus. Nos subinde omnis honestatis, pudicitia, ac castitatis penitus oblitri maxime tegenda denudamus, & propudiosas similes picturas statumus in spectatorum certissimam perniciem: vestes non ad modestiam, sed ad pompam & lauriam, non tam tegendo corpori, quam augenda ostentationi adhibemus. Nec ferè in ullâ re tam assiduus & magis varius delinquendi locus est, quam in vestium cultu; & plerumque major est cultus quam census. O quoties, quantum in nobis est, Christi corpus detegimus? quod reverè sit in omni libidinum sædicate, quæ illudimus castitati, & Christo castitatis & verecundiæ amatorum maximo renuntiamus, dum nostrum omne studium in amores vestitos conferimus, neglectis imperiis amoribusque divinis. Hæc nostra quotidiana scelerata suas Christo vestes detraxerunt, hæc virgineum corpus Domini denudaverunt. Sed duo sunt, quæ nos myrrhatus calix & vestium spoliatio doceant.

I. Domini myrrhati calicis in adversis & arumnis omnibus assidue recordemur. Christus præbuit & propinavit; animosè nos bonæque fide respondeamus. Hunc calicem Christi manus nobis porrigit, netas eum recusare. Unumquemque nostrum per Hieremiam Christus alloquitur: *Sume calicem de manu meâ, & accipiam, quoscumque illum mihi potrexerit, eumque in gratiam tanti Regis meique Domini libenter perhauriam. Et quid amorem perhorrescimus, & frustra reluctamur? In hac abstinèti valle suavis vinum non crescit. Sapientissimo Ecclesiastæ id credamus de humanis miseris hoc affirmanti: *Cuncti dies ejus doloribus & ærumnis pleni sunt. Tolere mus ærumnosum hoc momentum; beata sequitur aternitas.**

II. Extrema Christi nuditas non difficulter nobis persuadeat, ut suam quisque inopiam, aut penuriam rerum quamcumque animo tranquillo toleret. *Habentes alimentum, & quibus tegamur, his contenti simus. Quod si hæc ipsa parcius obveniant, aut penitus defiant, summâ Christi nuditate nos involvamus. Pro se quisque cum beato Paulo dicat: *Scio & humiliari, scio & abundare.**

Christus moriturus quater vestimentis exutus est.

Eccli. c. 23. vers. 38. Nuditas fuit Christo inexplicabile supplicium. Gen. cap. 3. v. 9. & 11.

2. Reg. c. 6. vers. 20.

Vestium detractio in Christo doloris fuit maximum.

Math. c. 9. vers. 20. Marci c. 5. vers. 25. Luc. cap. 8. vers. 42. Ita S. Birgitta lib. 7. Revel. c. 15. & Ludovic. Bloisus, de Pass. Dom.

Aug. lib. 16. de Civit. cap. 32. med.

Ludovicus Bloisus.

Gen. cap. 37. v. 23. & 32.

Christi nuditas illius hominis oculos vel minimum offenderet, habuit in cruce Servator velam duplex, nigrum & purpureum; nigrum mutatus est à sole, qui tenebras offudit huic spectaculo, quale sol ab orbe condito non vidit.

Nuditas Christi nuditas innocentie vestem nobis reddat, & superbiam nostram, vestiumque pompam reprehendat, illud que jure objicit: Quid existis videre? hominem molibus vestimentis indutum? Ecce homo, quem crucis lectulus quem sanguis vestit proprius.

Luc. cap. 15.

Duo doctores in myrrhatus calice & vestium spoliatio doceant.

Primus.

Secundus.

Eccli. c. 23. vers. 38.

re. ubique & in omnibus institutus sum. & satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati. Hic meum reperio ducem, hic Christum meum imitor. Recordor paupertatis ac moditatis, quam Dominus meus perulita, bñthii & felis quod bibit: & ego servulus vilissimus ista censeam a me aliena, mihi non ferenda? Cum Christo esse pauperem summæ sunt divitiæ.

CAPVT VII.

Christus moriturus in cruce clavis figitur.

Inter meteoza pulcherrimum, iris. Quod Siracides affirmans, Vide arcum, inquit, & benedic cum qui fecit illum: valde speciosus est in splendore suo. Iris Platoni mater admirationis, ornamentum est caeli. Ante annos mille sexcentos Hierosolymis in monte Golgothâ Iris apparuit, quam Hebraei vates prædixerunt, quam orbis vidit & miratus est. Hæc Iris multicolor fuit Unigena Dei JESVS Christus in cruce suffixus. Hic viror dumosi ferti, hic cereus pallor obitæ mortis, hic purpura copiosè fusi sanguinis. Vide hunc arcum, & benedic cum qui fecit illum.

Cum Augustino dixerim: Jam incipiant mysteria Christi non ad fontem sedentis, sed in trabe pendentis. Christum in cenaculo pedes lavantem, in Oliveto prolixius precantem, & sanguine sudantem; Christum à Judâ proditum, à Petro negatum, ab Herode illumum, à Pilato flagellatum vidimus: Christum spinis coronatum, ostro ludicro velatum, ad plebem produdum aspernatus; Christum supplicio crucis addictum, sub cruce in Calvariam educi, vestimentis exui, vino myrrhato excipi spectavimus. Hæc omnia prolusiones erant ad crucis supplicium. Jam ergo incipiunt mysteria. Spectaculum invisum, inauditum, celo terræque obstupescendum ante oculos statuemus, Dei Filium in cruce clavis affixum. Ad hoc mysterium articulatus explicandum, & memoria diutius servandum, iridis imagine non incommodè utemur.

§. I. Christus in jacentem crucem humi dejicitur, aut in erectam, quod verius videtur, ascendit. Tres iridis colores explicantur.

Prodigium nimis obtupefendum, Dei Filius, latronum medius, in arbore infami mortuus. Quæ usquam acerbior aut ignominiosior mors quam crucis? In quâ tamen expiravit summum caeli terræque decus, Dei Filius JESVS, ne tale quid nimis acerbum aut ignominiosum sibi censeat ulla fors hominum. Equis unquam mirari satis & capere queat, caelestem Patrem Filio suo, qui & ipse verus Deus, imperare ac dicere. Abi fili, terras pete, & in patibulum te patere suspendi. Atque hæc admiranda tribus solis oculis complexi sunt Evangelistæ: Et crucifixerunt eum. Hoc Simon Cassianus jure admiratus, Sunt, inquit, mysteria tam profunda, ut Spiritus sanctus factum, non facti modum dicat. Eo hæc voces spectant: Verbum caro factum est; peperit filium suum primogenitum: Et crucifixerunt eum. Horum verborum consideratio ad nostrum majus promeritum nobis relicta est. Certè his mysteriis explicandis nulla satis ponderosa verba inveniuntur; hic nimia est humani oris egestas. Hic cogitationibus longè agitur efficacius quam verbis, tamen nec ullis quidem cogitationibus rei dignitas satis unquam indagari possit. Sed ad nostram nos iridem vertamus.

Iris est opaca, rosida nubes, in quam immixta sol radiis resulget, sicut speculo excipitur reflexa imago. Humana Christi natura, veluti nubes opaca textit divinum. Et ecce, ait Moyses, gloria Domini apparuit in nube. Hæc nubes tora in lacrymas, sudorem, aquam, sanguinem soluta est. Huic iridi Sol justitiæ ferientes radios il-

lustrat. Atque hinc nobis hæc nova iris, triplici colore. Primus sive extimus est croceus, seu citrinus; alter medius, viridis seu prasinus; tertius ruber seu purpureus. Tres isti colores, triplex Christi crucifixi mysterium repræsentant commeditandum.

Primus color croceus, seu citrinus, Christum in crucem humi dejectum, aut in eam descendisse significat. Hic primaria, & verus quaestio. Hæc an sublimè crucifixus sit Christus. Prima opinio est eorum, qui censent Christum humi affixum, quod facilis. Alii asserunt, Christum per asseres & tabulationem seu pegma ad crucem ascendisse, & ita sublimè in eam fixum. Opinio tertia est, manus in jacente, pedes in erectâ clavis affixos. Hanc ego causam non disceptaverim, salvo cuiusvis judicio, malim tamen, expensis rationibus, in opinionem secundam discedere, & Christum sublimè affixum dicere. Certè hic modus, in crucem tollere, usitator; & faretur Justus Lipsius, qui de cruce disserens, In ipsâ, inquit, fixatione, tria: Suspendio, adstrictio, Inscriptio. Ante suspensionem nudatio. Receptum hoc in plerisque suppliciis, velut naturæ suavitatis, quæ nudos induxit in vitam, & educit. Dati nudi in crucem jacentem raro (in Christo videtur observatum) in erectam saepius. Cur in alto rei affigerentur, rationes fructe plures. Christum hoc modo clavis in sublimi fixum senserunt è pificis multi. Post pascos viri doctissimi, quos inter Joannes Toletus, & Martinus Delrius. Idem asserit beata Birgita, cum quâ plerique sanctorum Patrum huic Christi figendi modum Ascensionem vocant, & illud eo explicant: Dixi, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus. Hic certè figendi modus in majus rei ludibrium, & graviozem populi terrorem fuit, in oculis omnium fontes clavis affigere. Hic pia mentis est, cum sensu perpendere, quàm miserabili visu Christus nudus & vulneratus tabulationem illam perreptarit.

Præquam verò ascenderet, credibile profus, quod Robertus Aquinas censet, Christum nudum crucientis genibus flexis, manibus oculisque caelo elatis, ut jam supra demonstratum est, Patri se denuò sicut ipso principio vitæ, obtulisse in hunc modum. Suscipe, mi Pater, me ipsum in sacrificium pro humani generis salute. Ita Pater, quia sic placitum est ante te, hæc etiam crucem obedienter amplectar. Has, obsecro, voces altius animo inscribamus: ita nos par est loqui in rebus adversis omnibus. Cum dicto Christus ascendit crucem, & in eam mox ita extensus est, ut nullum sine dolore membrum, compago artuum omnis soluta, venæ & nervi lacerati, plagæ omnes renovatæ, ossa omnia dinumeranda fuerint exposita. Quod prædicens Psaltes, Foderunt, inquit, manus meas, & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Deus olim Abrahamum foras educens. Suscipe calum, inquit, & numera stellas si potes. In Calvariam foras extra urbem educti sumus, hic Christus è cruce unumquemque nostrum compellans, Suscipe, ait, & numera, si potes, plagas meas & vulnera, dolores meos & tormenta; rimare totum corpus; an nervum, venulam, oscillum dolore liberum invenias: quod flagris & spinis intactum, crudelis hæc distensio afflixit. Sola lingua videri potuit evasisse immunis, sed & illa aceto, felle, myrrhato vino cruciata. Quære in toto corpore, quod suis careat doloribus, & adhuc torquendum dabo. Ipsæ medullæ suos sentiunt cruciatu. Hic primus iridis color croceus, Christi in crucem ascensio.

Alter viridis seu prasinus. Jam paratus ad amplectendam crucem Dominus JESVS properanter cruci affixus. Moris quidem erat antè manus, deinde pedes; prius dextram quàm levam clavo figere, sed hic, cum Toletum putem, id temere neglectum: hoc unum festinantius agebant, ut in cruce vivus spectari posset; quem admodum piscis træ fugientis ad culinam raptim defertur cultro subjiciendus. Hieronymus Natalis, &

1. Color citrinus Christum in crucem humi dejectum, aut in eam ascendisse significat.

Christum sublimè crucifixum fuisse probatur. Lipsius l. 2. de Cruce cap. 7.

Toletus in Ioan. Delrius in opere Mariano, sacrâ lect. II. de Pass. Dem. & Polemica. 2. Revelat. S. Birgita lib. 1. cap. 10. Cant. cap. 7. v. 8.

Christus Oravit ante ascensionem crucis. In Incarnatione.

Ludolphus de Saxoniâ, qui de passione Domini, ait viro sancto revelatâ, hanc artuum extensionem omnibus cruciatibus fuisse servivrem, ut quæ omnes venas, nervos, membra omnia ut chordas incitavit intendit. * Psalm. 21. v. 17. & 18. Gen. c. 15. v. 5.

2. Color viridis, paratum ad amplectendam crucem Dominum Jesum properanter cruci affixum significat.

